

Kultura (ali kulturniki) na razpotju

Zdi se, da so nam solo akcije, ki bi prebudile mesto, bližje, kot pa odprtost in sodelovanje med javnimi, nevladnimi in zasebnimi akterji v Mariboru

PETRA ZEMLJIČ

Mariborska kultura na razpotju, kot so poimenovali torkovo okroglo mizo na Rotovškem trgu, bo, vsaj po izrečenem, najverjetneje še nekaj časa na razpotju. **Jerneja Ferlež, Primož Premzl, Danilo Rošker, Vladimir Rukavina in Snežana Štabi** so pod moderatorsko taktirko **Nina Flisarja** razmišljali o položaju mariborske kulture danes, ki pa je še zmeraj prežeta z bolečino po projektu EPK 2012 in izrazito sumničavostjo do novega kulturnega programa, ki bo prej spisek želja kot pa popis tistega, kaj v mestu hočemo in kaj bomo podprli. Odprtost, sinergija, sodelovanje med javnimi, nevladnimi in zasebnimi akterji, ki bi prebudile mesto, so še zelo daleč. Prej so nam blizu solo akcije. Če smo upali, da bo predčerašnja debata v okviru praznovanja Mariborske knjižnice iskala nove poti, ki bi zaradi gospodarske situacije in pomanjkanja denarja za kulturo omogočale nove možnosti za nadaljnji obstoj kulturnih programov, se zdi, da bodo kulturniki bolj ali manj vztrajali vsak pri svojem. Slišali smo, kar smo bili doslej navajeni: monologe. Do cilja, ki bi iz Maribora ustvaril kulturno zanimivo mesto, bo preteklo še mnogo časa, bi pa začeli z manj elitističnimi programi in privabljanjem publike k soustvarjanju tistih programov, ki so ji blizu.

Še nadaljnjih 800 let

EPK pa je, čeprav nekateri o tem nočejo več govoriti, še zmeraj velika rana tega

Primož Premzl, Snežana Štabi, Vladimir Rukavina, Nina Flisar, Jerneja Ferlež in Danilo Rošker na kulturnem razpotju (Sašo Bizjak)

mesta. Primož Premzl je spomnil na infrastrukturno šlamastiko, za katero ne odgovarja nihče, Rukavina pa na večno mariborsko kulturno nesloženost, ki je odpihnila veliko denarja v druge občine, prinesla pa programsko ekipo, ki je bila večinsko nemariborska. "Ne bom pral umazanega perila in tudi jokati nima smisla. A vseeno, če kaj zamerim, je to, da niso pustili dovolj dobrega nastavka za pripravo lokalnega kulturnega programa," je dejal Rukavina. Jerneja Ferlež in Danilo Rošker ne vidita trajnostnega učinka v zgradbah, ampak ga opazita v načinu razmišljanja, predvsem v povezovanju in inovativnem načinu ustvarjanja, ki ga je EPK prinesel. "Ekipo pa so nam nastavili, ker se pač sami nismo zmenili. Program, ki jim je bil zaupan, so izpeljali in potem odšli. V Mariboru imamo ogromno znanja, zato kultura ni na razpotju, morda smo tam kulturniki," je bil jasen Rošker. Štabi

"Šnops ideje", kot je Stari radio, ne spadajo v koncept revitalizacije mestnega jedra

jeva pa, da je EPK znamka, s katero se lahko kitimo še nadaljnjih 850 let in le "od nas je odvisno, ali bo to pozitivna identiteta ljudi ali pa jo bomo dali v klepaj".

Trženje kulturnih znamk?

V nadaljevanju so govorili še o (ne)trženju mariborskih kulturnih znamk. Nič novega pri tem, vsak zase, torej. Da je to naloga župana, je nekdo dejal, spet drug je idejo nagradil z županovim posebnim svetovalcem, ki bi presojal kakovostne ideje, pravzaprav vsako idejo, ki bi prišla na njegovo mizo. Sklenili so z nastajajočim lokalnim programom. Upanje? Prej nasprotno. Strah, da bo to zgolj spisek želja in ne prioritet. "Vsem ne bo všeč, konsenza ne bo. A najpomembnejše je, da bodo dokument prebrali in ga razumeli uporabniki kulture," je sklenila Ferleževa.

Festivalska redefinicija

Mimo Festivala Lent ni šlo. Rukavino je izzval le Premzl, češ da je festival izgubil veliko priložnosti z letom 2012 in da je skrajni čas za festivalsko redefinicijo. Nihče mi ni povedal, kaj naj spremenim in vsakogar vabim na čaj, kajti moja vrata so odprta za vse, je neomajno vztrajal Rukavina, a to je storil tudi Premzl. "Vi ste direktor, to je vaša naloga." Ko je že kazalo, da bo debata prišla v ostrejšo, morda celo

produktivnejše tone, jo je ustavil Flisar, češ da je Festival Lent posebna tema in posebna okrogla miza. Še neke vmes, pri konceptu revitalizacije mestnega jedra, sta izmenjala nekaj ostrih besed. "Šnops ideje", kot je Stari radio, ne spadajo v tak koncept, je izpostavil Premzl; od skoraj prenovljenih Minoritov bi občina vsebino morala peljati vse do Žičkega dvora, ki je z več vidikov, predvsem historičnega, pomembnejši od prej omenjenega.

Podobe telesa, dela ekspresionistov z obeh strani meje

Koroška galerija likovnih umetnosti Slovenj Gradec in Muzej Wernerja Berga v Pliberku z drugo skupno razstavo

KARIN POTOČNIK

Jože Tisnikar je osrednja figura, okoli katerega se je napolnena razstava Podobe telesa, ki jo bo v petek, 9. maja, ob 17. uri v Koroški likovni umetnosti v Slovenj Gradcu (KGLU) odprl minister za kulturo **Uroš Grilc**, v soboto, 10. maja, ob 11. uri, v Muzeju Wernerja Berga v Pliberku (MWB) pa namestnica deželnega glavarja **Gaby Schanig**. Dela bodo na ogled do jeseni. Kot pravi kustos razstave **Marko Košan**, so osnovni koncepti Hommage a Tisnikar

nadgradili s slovenskimi in avstrijskimi ekspresionisti, posebej Wernerjem Bergom.

"Najstarejše delo na ogled je Bernerkerjev kip iz leta 1905, najnovejše pa je nastalo v lanskem letu. Navezoval sem se na temni modernizem Tomaža Brejca. Za to obdobje je značilna ekspresivna figuralika," je pojasnil kustos. Podobno kot za slovensko velja za avstrijsko umetnost. Dialog razstavišči vzpostavljata s približno 150 deli najpomembnejših slovenskih ustvarjalcev in predstavnikov sodobne figuralike na avstrijskem Koroškem, ki so jih za to priložnost posodili Koroški muzej moderne umetnosti iz Celovca, Moderna galerija Ljubljana in druge umetnostne galerije. "Izbor ne ponuja samo pregleda različnih možnosti in oblik, kako upodobiti človeško figuro, ampak sočasno tudi kronološko zasta-

vlja umetnostno zgodovino zadnjih sto let," je dodal Košan. Tako je v Slovenj Gradcu na ogled sto večinoma tujih avtorjev, medtem ko je težišče razstave v Pliberku na slovenskih ustvarjalcih. Razstavljena so dela 45 slovenskih in 30 avstrijskih umetnikov. Poleg omenjenih razstave Podobe telesa gostijo v pliberškem muzeju še razstavo Rdeče versus zeleno kitajskega kiparskega para (Wu Shaoxiang in Jiang Shuo) ter v tamkajšnji župni cerkvi razstavo del velikih dimenzij iz ciklusa Ecce Homo Valentina Omana.

Direktorica KGLU **Andreja Hribernik** svetuje, da si ljudje ogledajo dela na obeh lokacijah, saj le s tem dobijo popoln pregled ustvarjalnosti v skupnem prostoru in širše. Gre za drugo sodelovanje KGLU in MWB po razstavi Weltallende, umetnikov iz Guggingalani spomladi.

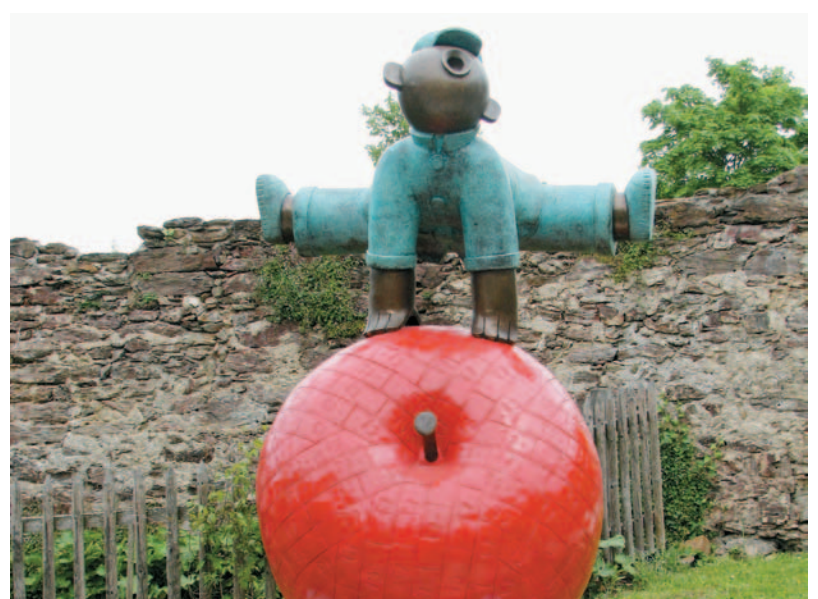
Manjka le Gabrijel Stupica

Slovenski ekspresionizem zastopajo mojstrovine Franceta in Toneta Kralja, nadaljuje se z magičnim realizmom okoli vojnega obdobja (Gojmir Anton Kos, France Mihelič, Jože Ciuha), ne manjkajo dela Marija Preglja, Zorana Mušiča, Janeza Bernika, Štefana Planinca in Avgusta Lavrenčiča, medtem ko lahko obiskovalec pogreša Gabrijela Stupico, čigar dela na temo teles so na ogled v sklopu velike retrospektivne razstave v Ljubljani. Avtorji postmodernistične figuralike so Zdenko Huzjan, Živko Marušič, Dušan Kirbiš in drugi. Poleg slikarskih del je na ogled precej kipov (Lojze Dolinar, Jakob Savinšek, Zdenko Kalin, Mirsad Begić, Mirko Bratuša, Luj Vodopivec) in fotografij.

Avstrijske barve poleg Berga zastopajo Franz Wiegele, Anton Kolig, Sebastian Isepp, Anton Mahringer, Felix Esterl, Jean Egger, Arnold Clementscitsch. Na ogled so tudi dela uspešne popartistke domačinke, Pliberčanke Kiki Kogelnik, ki je sodelovala denimo z Andyjem Warholom in Royem Lichtensteinom. Kot je povedal Harald Scheicher iz MWB, z dvema deloma izkazuje spoštovanje nedavno preminulima umetnikoma, in sicer Bogdanu Borčiču (čigar portret je posnel fotograf Tomo Jeseničnik) in Marii Lassnig, katere delo je razstavljeno. **(krp)**

Osrednja nit razstave Podobe telesa je Jože Tisnikar (delo Hermana Pivka, Mojster Tisnikar), Tisnikarjeva med poznavalci najbolj cenjena dela so nastala v 70. letih. (Karin Potočnik)

Kipi, poimenovani Rdeče versus zeleno, polnijo, vrt pliberškega muzeja. (Karin Potočnik)